

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 13. oktober 2005
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-733-0013
Dok.: JOK40306

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

(Udvidelse af ordningen vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol samt fratagelse af mulighed for udgang ved udeblivelse fra afsoning)

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005, som ændret ved lov nr. 367 af 24. maj 2005 og § 14 i lov nr. 430 af 6. juni 2005, foretages følgende ændringer:

1. § 50, 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

”Det kan i forbindelse med sådanne regler bestemmes, at tilladelse til udgang først kan gives efter ophold i et bestemt tidsrum i institutionen og efter udståelse af en bestemt del af straffen samt at tilladelse til udgang ikke kan gives i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen, hvis den indsatte er udeblevet efter tilsigelse til afsoning.”

2. § 78 a, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

”§ 78 a. Justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, kan efter ansøgning fra personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder, meddele tilladelse til, at straffen udstås på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter reglerne i lovens §§ 78 b-78 f, såfremt

- 1) den pågældende person på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år, eller
- 2) straffen er idømt for overtrædelse af færdselsloven.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 kan desuden meddeles personer, der før, samtidig med eller efter en dom for overtrædelse af færdselsloven tillige er idømt straf for overtrædelse af anden lovgivning, hvis den eller de skete overtrædelser af anden lovgivning ikke har været af væsentlig betydning for den samlede fængselsstrafs længde, og længden af den samlede fængselsstraf ikke overstiger 3 måneder.”

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 2

Stk. 1. Lovens § 1, nr. 1, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 2, træder i kraft den ... 2006 og finder anvendelse på personer, der idømmes fængselsstraf efter den ... 2006.

§ 3

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	
2. Udvidelse af ordningen vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol	
2.1. Gældende ret	
2.1.1. Fuldbyrdelse af straf i kriminalforsorgens institutioner m.v.....	
2.1.2. Fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol	
2.2. Justitsministeriets overvejelser	
2.2.1. Udvidelse af ordningen til at omfatte alle unge lovovertrædere.....	
2.2.2. Udvidelse af ordningen til at omfatte personer, der ud over overtrædelse af færdselsloven også har begået andre lovovertrædelser.....	
3. Fratagelse af mulighed for udgang ved udeblivelse fra afsoning	
3.1. Gældende ret	
3.1.1. Indkaldelse til fuldbyrdelse af fængselsstraf og reaktioner ved udeblivelse fra afsoning	
3.1.2. Tilladelse til udgang.....	
3.1.3. Reaktioner ved udgangsmisbrug.....	
3.2. Justitsministeriets overvejelser	
4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser	
5. Hørte myndigheder m.v.	

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er for det første at udvide anvendelsesområdet for ordningen vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol – den såkaldte fod-

lænkeordning. Efter denne ordning kan personer, der idømmes fængselsstraf i indtil 3 måneder for overtrædelse af færdselsloven, efter ansøgning udstå fængselsstraffen på bopælen med ”elektronisk fodlænke”, hvis den pågældende opfylder en række nærmere angivne betingelser. Det foreslås for det første at udvide denne ordning således, at den omfatter personer, der ud over færdselslovovertrædelsen også er idømt straf for overtrædelse af anden lovgivning, hvis færdselslovovertrædelsen har haft den væsentligste betydning for længden af den samlede idømte straf. Samtidig foreslås en mere generel udvidelse af ordningen således, at den omfatter alle personer under 25 år, der idømmes fængselsstraf i indtil 3 måneder.

Det er således et hovedpunkt i forslaget, at personer, som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år, vil få mulighed for at udstå fængselsstraf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol under de betingelser og vilkår, der følger af straffuldbyrdslovens §§ 78 b-78 f (som ikke ændres). Forslaget er et led i regeringens samlede indsats mod ungdomskriminalitet og har det forebyggende sigte at åbne mulighed for, at unge, som skønnes egnede til at afsone på bopælen, kan passe deres job eller uddannelse fuldt ud, mens de afsoner den idømte straf.

Formålet med lovforslaget er for det andet at skærpe reglerne om udgang fra fængslet med henblik på at gribe ind over for fængselsdømte, der udebliver efter at være blevet tilsagt til afsoning. Der foreslås indsat en hjemmel i straffuldbyrdsloven til, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at udeblivelse efter tilsigelse til afsoning kan medføre, at der ikke gives tilladelse til udgang i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen.

2. Udvidelse af ordningen vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol

2.1. Gældende ret

2.1.1. Fuldbyrdelse af fængselsstraf i kriminalforsorgens institutioner m.v.

Reglerne om fuldbyrdelse af fængselsstraf, bødestrafte, betingede domme, samfundstjeneste og forvaring findes i straffuldbyrdsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005, som ændret ved lov nr. 367 af 24. maj 2005 og § 14 i lov nr. 430 af 6. juni 2005. Straffuldbyrdsloven indeholder i afsnit II bestemmelser, der særligt tager sigte på fuldbyrdelse af fængselsstraf.

2.1.1.1. En person under 18 år skal som udgangspunkt afsone fængselsstraf i en institution m.v. uden for fængsel eller arresthus, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod dette, jf. straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2. Sådanne hensyn kan foreligge på grund af kriminalitetens art, den dømtes farlighed, erfaringer med voldelig adfærd, undvigelse eller lignende fra tidligere ophold i institution m.v.

Det er alderen på anbringelsestidspunktet, der er afgørende for, om den dømte falder ind under bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2. Selv om den dømte er over 18 år, vil ung alder dog efter omstændighederne kunne begrunde anbringelse i en institution m.v. uden for fængsel eller arresthus i medfør af lovens § 78, stk. 1, nr. 2, jf. nedenfor under pkt. 2.1.1.2.

Skal en person under 18 år anbringes i åbent fængsel, sker valg af afsoningsinstitution efter reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 23, men således at det som udgangspunkt tillægges særlig vægt, at anbringelsen sker i nærheden af den dømtes hjemsted, jf. § 6 i bekendtgørelse nr. 390 af 17. maj 2001 om behandlingen af 15-17-årige, der anbringes i kriminalforsorgens institutioner. Placering sker efter en konkret vurdering på en afdeling, hvor fællesskab med de øvrige indsatte er i overensstemmelse med den pågældendes tarv, og hvor hensynet til at beskytte den unge mod uheldig påvirkning bedst tilgodeses, jf. bekendtgørelsens § 10.

Anbringelse af en person under 18 år i lukket institution sker i Statsfængslet i Ringe, Anstalten ved Herstedvester eller i arresthus (Københavns Fængsler), jf. bekendtgørelsens § 7.

Efter bekendtgørelsens § 13 skal en institution, der modtager en domfældt under 18 år, snarest muligt med udgangspunkt i den unges motivation og samlede forudsætninger søge at etablere et særligt behandlingsprogram, f.eks. i form af undervisnings- eller aktiveringstilbud for den pågældende.

Afgørelse om afsoningsinstitution for dømte under 18 år træffes af Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 504 af 17. juni 2005 om iværksættelse af fængselsstraf, forvaring, og forvandlingsstraf for bøde i fængsel eller arresthus (iværksættelsesbekendtgørelsen).

2.1.1.2. Personer over 18 år afsoner som altovervejende hovedregel fængselsstraf i fængsel eller arresthus, jf. straffuldbyrdelseslovens § 20, stk. 1. Fængselsstraf kan dog i særlige tilfælde fuldbyrdes i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner m.v. uden for kriminalforsorgen, f.eks. hvis den dømte har behov for særlig behandling eller pleje m.v., jf. lovens § 78.

Afgørelse om afsoningsinstitution træffes som udgangspunkt af Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 504 af 17. juni 2005 om iværksættelse af fængselsstraf, forvaring, og forvandlingsstraf for bøde i fængsel eller arresthus (iværksættelsesbekendtgørelsen).

2.1.1.3. Dømte indkaldes med et varsel på normalt 1 måned til at møde i en bestemt afsoningsinstitution. Bl.a. i tilfælde, hvor den pågældende er dømt efter straffelovens § 119 (vold mod tjene-

stemmand i funktion), § 123 (vidnetrusler), § 216 (voldtægt) eller §§ 244-246 (vold), udgør varslet dog kun 10 dage. Den dømte vejledes i indkaldelsen bl.a. om muligheden for at ansøge om udsættelse og benådning, herunder om reglerne om opsættende virkning af en sådan ansøgning.

2.1.2. Fuldbyrkelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol

Ved lov nr. 367 af 24. maj 2005 om ændring af lov om fuldbyrkelse af straf m.v. (Fuldbyrkelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol samt begrænset fællesskab for ”negativt stærke” indsatte m.v.) blev der pr. 1. juli 2005 indført en ny afsoningsform, hvorefter personer idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder for overtrædelse af færdselsloven kan meddeles tilladelse til, at straffen udstås på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter reglerne i straffuldbyrkelseslovens kapitel 13 a.

2.1.2.1. Efter straffuldbyrkelseslovens § 78 a, stk. 1, kan justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, efter ansøgning fra personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder for overtrædelse af færdselsloven, meddele tilladelse til, at straffen udstås på bopælen under intensiv overvågning og kontrol.

Begrænsningen i ordningens anvendelsesområde til kun at angå personer, der er idømt fængselsstraf for overtrædelse af færdselsloven, indebærer, at f.eks. en person, der under samme straffesag er dømt for at have overtrådt både færdselsloven og anden lovgivning (straffeloven eller særlovgivningen), ikke kan udstå den idømte fællesstraf på bopælen. Det samme er tilfældet, hvis den dømte enten før eller efter en dom for overtrædelse af færdselsloven er idømt fængselsstraf for overtrædelse af anden lovgivning, og denne fængselsstraf endnu ikke er afsonet.

Heller ikke personer, som skal afsone forvandlingsstraf, jf. straffelovens § 53, kan meddeles tilladelse til strafudståelse på bopælen.

Derimod er det ikke et krav, at den fængselsstraf for overtrædelse af færdselsloven, som den dømtes ansøgning vedrører, er idømt ved samme dom, når blot den samlede fængselsstraf, som den pågældende er blevet idømt, ikke overstiger 3 måneder.

En bøde idømt eller vedtaget før, samtidig med eller efter en dom for overtrædelse af færdselsloven afskærer ikke en person fra at opnå tilladelse til at udstå fængselsstraffen på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. Dette gælder, uanset om det drejer sig om en bøde for overtrædelse af færdselsloven eller anden lovgivning. Er en person således f.eks. idømt en fængselsstraf på 3 måneder for overtrædelse af færdselsloven og ved samme dom en bøde på 10.000 kr. for en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven, kan den pågældende udstå fængselsstraffen på 3 måneder på bopælen, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

2.1.2.2. Straffuldbyrdelseslovens § 78 b regulerer spørgsmålet om, hvilke betingelser en person skal opfylde for at kunne meddeles tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol. Opfylder den dømte ikke samtlige de i § 78 b, stk. 1, nr. 1-4, nævnte betingelser, vil den pågældende få afslag på sin ansøgning. Det samme er tilfældet, hvis fuldbyrdelsesformen som følge af den dømtes forhold i øvrigt ikke findes hensigtsmæssig, jf. bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 78 b, stk. 2.

Efter § 78 b, stk. 1, nr. 1, er det for det første en betingelse, at den dømtes boligforhold er sådan, at straffuldbyrdelse på bopælen i praksis kan gennemføres under intensiv overvågning og kontrol.

Det følger af § 78 b, stk. 1, nr. 2, at en tilladelse til strafudståelse på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. dernæst er betinget af, at den dømtes beskæftigelsesforhold i form af arbejde, uddannelse eller lignende er af en sådan beskaffenhed, at det i fuldbyrdelsesperioden er muligt at kontrollere, at den dømte overholder et vilkår om at passe sit job eller uddannelse m.v. Kravet er opfyldt, selv om den dømte f.eks. er i aktivering eller jobtræning i hele fuldbyrdelsesperioden.

Er den dømte uden nogen form for beskæftigelse, vil den dømte som udgangspunkt ikke kunne meddeles tilladelse til strafudståelse på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. F.eks. førtids-pensionister og efterlønsmodtagere vil dog kunne anses for at opfylde beskæftigelseskravet ved deltagelse i dagcenteraktiviteter, programvirksomhed i kriminalforsorgsregi eller lignende.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 78 b, stk. 1, nr. 3, er meddelelse af en tilladelse til strafudståelse på bopælen desuden betinget af, at den dømte, hvis denne tidligere har udstået straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol, i et tidsrum af 2 år forud for idømmelsen af den straf, som ansøgningen vedrører, ikke er idømt højere straf end bøde.

Efter § 78 b, stk. 1, nr. 4, er det en betingelse, at personer, der har samme bopæl som den dømte, og som er over 18 år, meddeler samtykke til, at strafudståelse kan finde sted på den fælles bopæl. Samtykkekravet, der omfatter f.eks. den dømtes ægtefælle, samlever, hjemmeboende børn over 18 år m.fl., skyldes bl.a., at der i boligen skal installeres elektronisk overvågningsudstyr, og at den overvågning og kontrol, der finder sted i fuldbyrdelsesperioden, bl.a. består i kontrolbesøg. Disse fuldbyrdelsesforanstaltninger nødvendiggør, at tilsynsmyndigheden (Kriminalforsorgen i Frihed) har adgang til boligen.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 78 b, stk. 2, kan en tilladelse til udståelse af fængselsstraf på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. nægtes meddelt, hvis fuldbyrdelsesformen efter en konkret vurdering af den dømtes forhold i hvert enkelt tilfælde ikke findes hensigtsmæssig.

Tilladelse kan nægtes meddelt i medfør af § 78 b, stk. 2, hvis der f.eks. konkret er grund til at antage, at den dømte vil overtræde de vilkår, der gælder for fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol – navnlig fordi dette tidligere er sket – eller hvis den dømte adskillige gange tidligere har fuldbyrdet straf af fængsel på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. Der kan også forekomme tilfælde, hvor den dømtes personlige forhold er af en sådan karakter, at den pågældende må anses for uegnet til at fuldbyrde den idømte straf på bopælen, f.eks. fordi den pågældende har et aktivt brug af euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Til brug for afgørelsen af, om den dømte opfylder betingelserne i § 78 b, stk. 1, nr. 1-4, foretager kriminalforsorgen en nærmere undersøgelse af den dømtes forhold, herunder vedkommendes boligforhold, beskæftigelsesforhold samt fysiske og psykiske tilstand, jf. straffuldbyrdelseslovens § 78 b, stk. 3. Undersøgelsen har ikke kun til formål at afdække, om den dømte opfylder de i stk. 1, nr. 1-4, opregnede betingelser, men ligeledes, om den dømtes personlige forhold gør straffuldbyrdelse på bopælen uhensigtsmæssig.

2.1.2.3. I straffuldbyrdelseslovens § 78 c, stk. 1, nr. 1-8, er fastlagt en række vilkår for strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol. Den dømte må naturligvis ikke begå strafbart forhold, og endvidere må den dømte bl.a. kun forlade sin bopæl inden for de af tilsynsmyndigheden fastsatte tidsrum, ikke indtage alkohol, euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning, eller udeblive helt eller delvis fra sit arbejde, uddannelse eller lignende m.v.

I medfør af § 78 c, stk. 2, kan der fastsættes andre vilkår, der findes hensigtsmæssige, herunder vilkår om, at den dømte underkaster sig en struktureret, kontrolleret alkoholbehandling.

2.1.2.4. Tilsynet med den dømte under strafudståelsen på bopælen varetages af kriminalforsorgen (Kriminalforsorgen i Frihed), jf. straffuldbyrdelseslovens § 78 d. Tilsynet består ikke blot i elektronisk overvågning, men ligeledes i bl.a. uanmeldte kontrolbesøg på bopælen og kontrolopkald pr. telefon.

Kontrolbesøg på bopælen har flere formål. Dels er tilsynsmyndigheden i tæt kontakt med den dømte med henblik på at yde den pågældende støtte og vejledning, dels kan tilsynsmyndigheden kontrollere, at det elektroniske overvågningssystem fungerer, som det skal. Endvidere kan tilsynsmyndigheden under de uanmeldte kontrolbesøg efter behov foretage udåndingsprøver på den dømte eller pålægge den dømte at aflægge urinprøver til kontrol af, at den dømte ikke indtager alkohol eller bruger euforiserende stoffer eller andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Kontrolbesøg kan ligeledes finde sted på den dømtes arbejdsplads, uddannelsesinstitution eller lignende. Arbejdsgiveren eller uddannelsesinstitutionen bliver som altovervejende hovedregel gjort bekendt med den dømtes beskæftigelsesforpligtelse, og der udpeges en kontaktperson på arbejdspladsen eller uddannelsesinstitutionen. Underretning af arbejdsgiveren m.v. kan dog efter omstændighederne undlades, hvis den fornødne overvågning og kontrol med, at den dømte overholder sin beskæftigelsesforpligtelse, i øvrigt kan finde sted på fuldt betryggende vis uden underretning af arbejdsgiveren.

Tilsynsmyndigheden afgiver efter straffuldbyrdelseslovens § 78 d, stk. 2, indberetning til Direktoratet for Kriminalforsorgen, hvis den dømte ikke længere opfylder betingelserne for strafudståelse på bopælen, hvis den dømte overtræder de vilkår, der gælder for strafudståelsen, eller hvis kriminalforsorgens tilsyn og kontrol med den dømte ikke kan gennemføres på grund af dennes adfærd. Indberetning finder sted med henblik på, at Direktoratet for Kriminalforsorgen kan tage stilling til, om den meddelte tilladelse skal tilbagekaldes, jf. nedenfor under pkt. 2.1.2.5.

2.1.2.5. Efter straffuldbyrdelseslovens § 78 e kan en tilladelse til strafudståelse på bopælen tilbagekaldes i en række tilfælde. Kompetencen til at tilbagekalde en sådan tilladelse er henlagt til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Efter § 78 e, stk. 1, nr. 1, kan en tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol for det første tilbagekaldes, hvis den dømte anmoder derom.

En tilladelse kan endvidere tilbagekaldes, hvis den dømte inden fuldbyrdelsens iværksættelse har begået strafbart forhold, jf. § 78 e, stk. 1, nr. 2. Om tilbagekaldelse i medfør af denne bestemmelse bør finde sted, afhænger af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Er den begåede lovovertrædelse af bagatelagtig karakter – f.eks. en bøde for kørsel på cykel uden lys eller lignende – bør tilbagekaldelse ikke finde sted, jf. herved pkt. 2.3.8.2. i de almindelige bemærkninger til Forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol samt begrænset fællesskab for ”negativt stærke” indsatte m.v.) (L 12). Samme sted er det anført, at tilbagekaldelse heller ikke bør ske bl.a. i tilfælde, hvor der er tale om en ny færdselslovovertrædelse, medmindre den pågældende idømmes eller må antages at ville blive idømt en fængselsstraf, der – sammenlagt med den fængselsstraf, som den allerede meddelte tilladelse til strafudståelse på bopælen vedrører – vil overstige 3 måneders fængsel.

Efter § 78 e, stk. 1, nr. 3, kan en tilladelse til strafudståelse på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. desuden tilbagekaldes, hvis den dømte på tidspunktet for fuldbyrdelsens iværksættelse eller under denne frihedsberøves af anden grund end til fuldbyrdelse af den fængselsstraf, som den

meddelte tilladelse vedrører, f.eks. hvis den dømte anholdes eller varetægtsfængsles i mere end 24 timer.

Efter § 78 e, stk. 1, nr. 4, kan en tilladelse endvidere tilbagekaldes, hvis den dømte på tidspunktet for straffuldbyrdelsens iværksættelse eller under denne ikke længere opfylder de i § 78 b, stk. 1, nr. 1, 2 og 4, nævnte betingelser. Også efter denne bestemmelse afhænger det af en konkret vurdering, om den skete ændring i den pågældendes forhold medfører, at det ikke længere er muligt at gennemføre straffuldbyrdelsen på bopælen.

En tilladelse til strafudståelse på bopælen kan herudover tilbagekaldes, hvis den dømte overtræder de i § 78 c, stk. 1, nr. 1-8, nævnte vilkår, jf. lovens § 78 e, stk. 2, 1. pkt. Det samme gælder, hvis den dømte overtræder vilkår fastsat i medfør af § 78 c, stk. 2, eller hvis kriminalforsorgens tilsyn og kontrol med den dømte ikke kan gennemføres på grund af dennes adfærd, jf. § 78 e, stk. 2, 2. pkt.

Hvis strafudståelsen på bopælen er iværksat på det tidspunkt, hvor tilladelsen tilbagekaldes, overføres den dømte til afsoning af den resterende del af straffen i umiddelbar forbindelse med, at den pågældende underrettes om afgørelsen. Er straffuldbyrdelsen endnu ikke iværksat, indsættes den dømte til afsoning i fængsel eller arresthus snarest muligt efter den almindelige regel i straffuldbyrdelseslovens § 8, stk. 1.

2.1.2.6. Efter § 78 f, stk. 1, skal den dømte overføres til fængsel eller arresthus, hvis en tilladelse til udståelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol tilbagekaldes efter fuldbyrdelsens iværksættelse.

Tilsynsmyndigheden kan efter § 78 f, stk. 2, 1. pkt., bestemme, at den dømte midlertidigt skal overføres til fængsel eller arresthus, mens spørgsmålet om tilbagekaldelse behandles. Denne mulighed for midlertidig overførsel har til formål at sikre, at dømte, der har begået åbenbare og alvorlige overtrædelser af de vilkår, som gælder for strafudståelse på bopælen, samt dømte, der ikke længere opfylder betingelserne herfor, eller som udviser en sådan adfærd, at de nødvendige tilsyns- og kontrolforanstaltninger ikke kan gennemføres, straks overføres til fængsel eller arresthus.

2.2. *Justitsministeriets overvejelser*

2.2.1. *Udvidelse af ordningen til at omfatte alle unge lovovertrædere*

2.2.1.1. Som anført oven for under pkt. 2.1. blev der pr. 1. juli 2005 indført en ny afsoningsform, hvorefter personer, der er idømt ubetinget fængselsstraf i indtil 3 måneder for overtrædelse af

færdselsloven, kan få tilladelse til at udstå den idømte straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol.

I Sverige, hvor man har haft en lignende ordning med strafafsoning på bopælen under intensiv overvågning og kontrol i mere end 10 år, har man generelt gode erfaringer med ordningen. Der har været fordele forbundet med, at dømte under strafudståelsen kan fortsætte i igangværende uddannelse eller job.

Ordningen med afsoning på bopælen er nu ved at være fuldt etableret her i landet. Som forudsat i det pågældende lovforslags bemærkninger er den praktiske iværksættelse af strafafsoning på bopælen sket etapevis med henblik på at give kriminalforsorgen mulighed for at afprøve det elektroniske overvågningsudstyr. De første erfaringer tyder imidlertid på, at ordningen vil være velfungerende også personalemæssigt og organisatorisk.

Justitsministeriet finder, at der som led i regeringens initiativer over for unge kriminelle er grundlag for allerede nu at udvide ordningen til også at omfatte unge lovovertrædere, der idømmes kortere, ubetingede fængselsstraffe, og som har gode personlige forhold i form af bl.a. bolig og beskæftigelse (arbejde, uddannelse eller lignende). Herved sikres det i højere grad, at den tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet, som den unge lovovertræder måtte have, kan bevares under strafafsoningen. Dette vil forbedre den pågældendes muligheder for på længere sigt at opnå en varig tilknytning til arbejdsmarkedet, og det vil generelt kunne medvirke til at mindske risikoen for recidiv (tilbagefald til ny kriminalitet).

På baggrund af det anførte foreslås det, at ordningen vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol udvides til at omfatte alle personer, der er idømt ubetinget fængselsstraf i indtil 3 måneder, og som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år.

I 2003 blev ca. 1850 unge til og med 24 år idømt en ubetinget fængselsstraf i indtil 3 måneder for overtrædelse af straffeloven og særlovgivningen (med undtagelse af færdselsloven). Heraf blev ca. 45 procent dømt for berigelseskriminalitet (indbrud, butikstyverier, brugstyverier og andre formueforbrydelser), ca. 46 procent for vold m.v., ca. 1 procent for andre straffelovsovertrædelser og ca. 8 procent for særlovsovertrædelser (først og fremmest for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer).

Justitsministeriet har overvejet, om visse former for kriminalitet, herunder f.eks. meget grov personfarlig kriminalitet eller anden mere omfattende eller organiseret kriminalitet, bør udelukke, at en person under 25 år får tilladelse til strafudståelse på bopælen.

Imidlertid idømmes korte frihedsstraffe på indtil 3 måneders fængsel normalt ikke for meget grov og omfattende kriminalitet. Hertil kommer, at de samme meget strenge vilkår for afsoning på bopælen, som gælder i dag, også skal gælde for de unge lovovertrædere. For den dømte vil den væsentligste forskel mellem afsoning på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. og afsoning i fængsel, arresthus eller i kriminalforsorgens institutioner m.v. være, at lovovertræderen kan bevare sin tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet uden afbrydelser. Tilladelse til en sådan afsoning vil desuden bl.a. forudsætte, at den dømte har gode personlige forhold i form af bl.a. egnede bolig- og beskæftigelsesforhold og ikke har et alkoholmisbrug eller misbrug af euforiserende stoffer eller andre stoffer, der gør den pågældende uegnet til denne afsoningsform.

Det er på den anførte baggrund Justitsministeriets opfattelse, at ordningen bør udformes således, at alle personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder, og som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år, har mulighed for at opnå tilladelse til strafudståelse på bopælen med elektronisk fodlænke m.v., hvis de konkret opfylder betingelserne herfor.

2.2.1.2. Efter forslaget vil en tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol kunne meddeles personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder, og som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år, jf. den foreslåede bestemmelse i § 78 a, stk. 1 (lovforslagets § 1, nr. 2).

Ligesom efter den gældende ordning for færdselslovovertrædere er det efter forslaget ikke et krav, at den fængselsstraf, som den dømtes ansøgning vedrører, er idømt ved samme dom, når blot den samlede fængselsstraf, som den pågældende er blevet idømt, ikke overstiger 3 måneder. Således vil f.eks. en person, som idømmes en ubetinget fængselsstraf i 30 dage for et værtshuslagsmål, og som senere – men inden tilladelse til strafudståelse på bopælen er meddelt – idømmes 30 dages ubetinget fængsel for et brugstyveri af en bil, kunne meddeles tilladelse til at udstå den samlede straf af fængsel i 60 dage på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. Det er imidlertid en forudsætning herfor, at samtlige de lovovertrædelser, som fængselsstraffene vedrører, blev begået inden det fyldte 25. år.

Også en person, der idømmes en såkaldt kombinationsdom, jf. straffelovens § 58 (hvorefter retten kan bestemme, at en del af den forskyldte straf, dog højst 6 måneder, skal fuldbyrdes, mens dommen i øvrigt gøres betinget), kan meddeles tilladelse til at udstå den ubetingede del af straffen på bopælen med elektronisk fodlænke m.v., hvis den ubetingede del af straffen ikke overstiger 3 måneders fængsel.

Da ordningen vedrører fuldbyrdelse af fængselsstraf, vil heller ikke en bøde vedtaget eller idømt før, samtidig med eller efter den dom, som ansøgningen om strafudståelse på bopælen vedrører,

afskære den dømte fra at få tilladelse til at afsone den idømte fængselsstraf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol. Er en person således f.eks. idømt en ubetinget fængselsstraf i 30 dage for et værtshusslagsmål og ved samme dom en bøde på 10.000 kr. for to tilfælde af kørsel uden kørekort, kan den pågældende, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, få tilladelse til at udstå straffen på 30 dages fængsel på bopælen.

Tilladelse til strafudståelse på bopælen vil ikke kunne meddeles personer på 15-17 år, der som et alternativ til fængselsstraf er idømt en såkaldt ungdomssanktion, jf. straffelovens § 74 a. Efter denne bestemmelse kan personer, der på gerningstiden ikke var fyldt 18 år, og som har begået grovere personfarlig kriminalitet (f.eks. vold, røveri og voldtægt) eller anden alvorlig kriminalitet (f.eks. mere omfattende berigelseskriminalitet, brugstyverier eller hærværk), dømmes til at undergive sig en struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling af 2 års varighed, hvis det må anses for formålstjenligt for at forebygge yderligere lovovertrædelser.

Heller ikke personer, som skal afsone forvandlingsstraf, jf. straffelovens § 53, kan efter den foreslåede bestemmelse i § 78 a, stk. 1, nr. 1 (forslagets § 1, nr. 2) meddeles tilladelse til strafudståelse på bopælen. Dette svarer til, hvad der gælder efter den nuværende ordning vedrørende færdselslovovertræderes fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol.

Endelig vil en person, der har flere uafsonede domme, som sammenlagt overstiger 3 måneders fængsel, ikke kunne få tilladelse til at udstå straffen helt eller delvis på bopælen med elektronisk fodlænke m.v.

2.2.1.3. En person, der idømmes fængselsstraf i indtil 3 måneder, og som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år, kan kun meddeles tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter den foreslåede bestemmelse i § 78 a, stk. 1, nr. 1 (forslagets § 1, nr. 2), hvis den pågældende opfylder de i straffuldbydelseslovens § 78 b fastsatte betingelser, jf. ovenfor under pkt. 2.1.3.2. Straffuldbydelseslovens § 78 b foreslås ikke ændret.

Dette indebærer bl.a., at den dømte skal have egnede bolig- og beskæftigelsesforhold, samt at den dømte, hvis denne tidligere har udstået straf af fængsel på bopælen, ikke i et tidsrum af 2 år forud for idømmelsen af den straf, ansøgningen vedrører, er idømt højere straf end bøde. Endvidere skal personer, der har samme bopæl som den dømte, og som er over 18 år, meddele samtykke til, at straffen kan fuldbyrdes på den fælles bopæl.

Opfylder den dømte ikke samtlige de i straffuldbydelseslovens § 78 b, stk. 1, nr. 1-4, nævnte betingelser, vil den pågældende blive meddelt afslag på sin ansøgning. Det samme er tilfældet, hvis denne fuldbyrdelsesform som følge af den dømtes forhold ikke findes hensigtsmæssig, jf. straffuldbydelseslovens § 78 b, stk. 2.

Om tilladelse skal nægtes meddelt efter denne bestemmelse, vil bero på en konkret vurdering af den dømtes forhold i hvert enkelt tilfælde. Tilladelse efter denne bestemmelse vil f.eks. kunne nægtes meddelt, hvis den fængselsstraf, som ansøgningen vedrører, er idømt for kriminalitet begået mod en anden person i ansøgers husstand, f.eks. volds- eller sædelighedskriminalitet, selv om den pågældende giver samtykke. Tilladelse vil også kunne nægtes, hvis det ikke i praksis vil være muligt at gennemføre den forudsatte intensive overvågning og kontrol med den dømte.

Tilladelse vil endvidere kunne nægtes efter straffuldbyrdslovens § 78 b, stk. 2, hvis det efter en konkret vurdering må lægges til grund, at der foreligger en væsentlig risiko for, at den dømte vil misbruge en tilladelse til strafudståelse på bopælen til at fortsætte med at begå kriminalitet. En sådan væsentlig risiko vil ikke mindst kunne foreligge i tilfælde, hvor den pågældende er dømt for kriminalitet begået i hjemmet, f.eks. ved brug af en hjemmecomputer.

Tilladelse vil desuden kunne nægtes, hvis den dømte er mellem 15-17 år, og den pågældendes personlige forhold er af en sådan problematisk karakter, at vedkommende konkret skønnes at være mere egnet til anbringelse på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller i institution i medfør af straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2, jf. stk. 1.

I tilfælde, hvor kriminalforsorgen allerede er bekendt med den dømtes personlige forhold, og det er helt åbenbart, at den dømte ikke opfylder betingelserne for strafudståelse på bopælen, jf. § 78 b, stk. 1, nr. 1-4, eller at fuldbyrdsformen som følge af den dømtes forhold i øvrigt ikke er hensigtsmæssig, jf. lovens § 78 b, stk. 2, kan det efter omstændighederne undlades at iværksætte en mere indgående egnethedsundersøgelse af den dømte i medfør af straffuldbyrdslovens § 78 b, stk. 3.

2.2.1.4. Det foreslås, at personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder, og som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år, skal overholde de samme vilkår, som gælder for færdselslovovertrederes strafudståelse på bopælen, og at de skal undergive sig de samme tilsyns- og kontrolforanstaltninger, jf. herom ovenfor under pkt. 2.1.2.3. og 2.1.2.4.

Også reglerne vedrørende tilbagekaldelse af en tilladelse, jf. ovenfor under pkt. 2.1.2.5., og reglerne om overførsel til fængsel, arresthus m.v. i forbindelse med en sådan tilbagekaldelse, jf. ovenfor under 2.1.2.6., vil efter forslaget finde tilsvarende anvendelse. For de 15- til 17-årige gælder, at disse skal overføres til en pension under kriminalforsorgen eller en institution m.v. uden for kriminalforsorgen, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for fængsel og arresthus, jf. straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2.

2.2.1.5. Som anført ovenfor under pkt. 2.1.1.3. indkaldes dømte med et varsel på normalt 1 måned til at møde i en bestemt afsoningsinstitution. I sager, hvor den dømte er straffet efter straffelovens § 119 (vold mod tjenestemand i funktion), § 123 (vidnetrusler), § 216 (voldtægt) eller §§ 244-246 (vold), udgør varslet dog kun 10 dage.

Det korte indkaldelsesvarsel i sager vedrørende afsoning af domme for overtrædelse af straffelovens §§ 119, 123 og 244-246 blev indført i forbindelse med vedtagelse af lov nr. 366 af 18. maj 1994 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og offererstatningsloven (Bekæmpelse af vold), hvor det i lovforslagets bemærkninger bl.a. er anført, at det er målsætningen, at denne gruppe af dømte indkaldes straks efter, at fuldbyrdelsesordre er givet (dvs. straks efter ankefristens udløb), med 10 dages varsel til fremmøde, således at strafafsoningen kan påbegyndes 1 måned efter endelig dom. Det korte indkaldelsesvarsel vedrørende afsoning af domme for overtrædelse af straffelovens § 216 er indført i 2005 som opfølgning på folketingsbeslutning nr. B 82 om forbedring af voldtægtslovens retsstilling før og under retssagen, som blev vedtaget af Folketinget den 4. juni 2004.

Som led i regeringens indsats over for unge kriminelle er det i relation til unge kriminelle under 18 år i regeringsgrundlaget fra februar 2005 bl.a. anført, at anklagemyndighed, domstole og kriminalforsorgen skal prioritere, at denne gruppe kriminelle får dom og påbegynder afsoning eller opfyldelse af vilkår i forbindelse med tiltalefrafald og betingede domme hurtigere, end det sker i dag, herunder at afsoning eller opfyldelse af vilkår bør påbegyndes senest 1 måned efter sagens afgørelse.

Iværksættelse af strafudståelse på bopælen med elektronisk fodlænke m.v. vil ikke kunne ske inden for 1 måned. Dette skyldes bl.a., at den dømte skal have en frist til at ansøge Direktoratet for Kriminalforsorgen om tilladelse til at bruge denne afsoningsform, og at der vil skulle foretages en egnethedsundersøgelse af ansøgeren med henblik på at afklare, om den pågældende opfylder betingelserne for at kunne meddeles en sådan tilladelse, jf. straffuldbyrdelseslovens § 78 b, stk. 3.

Justitsministeriet (Direktoratet for Kriminalforsorgen) vil imidlertid indrette administrationen af ordningen således, at behandlingen af ansøgninger om tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol fra den omhandlede persongruppe prioriteres. Det samme vil gælde for så vidt angår iværksættelsen af selve strafafsoningen på bopælen med elektronisk fodlænke m.v.

2.2.1.6. Selv om en person opfylder lovens betingelser for at kunne få tilladelse til at afsones på bopælen, vil tilladelse kunne nægtes, hvis der ikke inden for rimelig tid er ledig kapacitet i ordningen.

2.2.2. Udvidelse af ordningen til at omfatte personer, der ud over overtrædelse af færdselsloven også har begået andre lovovertrædelser

2.2.2.1. Den gældende ordning vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol er begrænset til tilfælde, hvor den pågældende er idømt fængselsstraf for overtrædelse af færdselsloven.

Det foreslås at udvide denne ordning således, at personer, der før, samtidig med eller efter en dom for overtrædelse af færdselsloven idømmes straf for overtrædelse af anden lovgivning, kan meddeles tilladelse til straffuldbyrdelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol, hvis den eller de skete overtrædelser af anden lovgivning ikke har været af væsentlig betydning for den samlede fængselsstrafs længde, og længden af den samlede fængselsstraf ikke overstiger 3 måneder, jf. den foreslåede § 78 a, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 2).

Det forudsættes, at overtrædelser af anden lovgivning end færdselsloven som udgangspunkt anses for ikke at have haft væsentlig betydning for den samlede fængselsstrafs længde, hvis det kan lægges til grund, at straffen for den eller de pådømte færdselslovovertrædelser udgør to tredjedele eller mere af den samlede straf.

I praksis forekommer det, at en person ved samme handling har begået flere lovovertrædelser. F.eks. kan en spirituskørsel samtidig indebære en overtrædelse af straffeloven, herunder f.eks. straffelovens § 293 a om brugstyveri af motorkøretøj. Hvis den pågældende i et sådant tilfælde er idømt en straf, der ikke overstiger 3 måneders fængsel, vil den pågældende på samme måde kunne meddeles tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter forslaget § 1, nr. 2 (§ 78 a, stk. 2), hvis det må antages, at brugstyveriet ikke har været af væsentlig betydning for den samlede fængselsstrafs længde.

Det forudsættes, at politimesteren, når sagen fremsendes til kriminalforsorgen efter domfældelsen, afgiver en udtalelse om, hvorvidt eventuelle overtrædelser af anden lovgivning end færdselsloven har været af væsentlig betydning for den samlede fængselsstrafs længde.

3. Fratagelse af mulighed for udgang ved udeblivelse fra afsoning

3.1. Gældende ret

3.1.1. Indkaldelse til fuldbyrdelse af fængselsstraf og reaktioner ved udeblivelse fra afsoning

Efter straffuldbyrdelseslovens § 8, stk. 1, skal fuldbyrdelse af fængselsstraf iværksættes snarest muligt. Dømte, der er på fri fod efter dommen, indkaldes til fuldbyrdelse i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse nr. 504 af 17. juni 2005 om iværksættelse af fængselsstraf, forvaring og forvandlingsstraf for bøde i fængsel eller arresthus (iværksættelsesbekendtgørelsen).

Efter iværksættelsesbekendtgørelsens § 9, stk. 1, skal den dømte møde til udståelse af fængselsstraf eller forvaring efter indkaldelse. Hvis den dømte møder frem for sent eller i påvirket tilstand, kan afsoningsinstitutionen afvise at modtage den pågældende, jf. § 9, stk. 2.

Indkaldelse foretages af afsoningsinstitutionen, jf. bekendtgørelsens § 16, stk. 1. Den dømte indkaldes som udgangspunkt med en frist på minimum 1 måned før datoen for fremmøde, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 1. Indkaldelse kan dog ske med en frist på mindst 10 dage bl.a. i tilfælde, hvor den dømte er straffet for overtrædelse af straffelovens § 119 (vold mod tjenestemand i funktion), § 123 (vidnetrusler), § 216 (voldtægt) eller §§ 244-246 (vold), jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2, nr. 1. Er den dømte blevet afvist efter bekendtgørelsens § 9, stk. 2, jf. ovenfor, kan ny indkaldelse ske med dags varsel.

I indkaldelsen skal den dømte gøres bekendt med mødested og -tidspunkt, og den dømte skal vejledes om reglerne vedrørende ansøgning om udsættelse og benådning, herunder om reglerne for opsættende virkning af en sådan ansøgning, jf. iværksættelsesbekendtgørelsens §§ 13 og 14.

Indkaldelsen skal endvidere bl.a. indeholde oplysning om, at den dømte kan afvises, hvis den pågældende møder frem for sent eller i påvirket tilstand, at afsoningsinstitutionen kan ændres, hvis den dømte møder frem for sent eller i påvirket tilstand, at afsoningsinstitutionen kan ændres fra åben til lukket institution, hvis den dømte udebliver eller møder frem for sent, at det tillægges betydning ved vurderingen af risikoen for misbrug af en eventuel senere udgangstilladelse, hvis den dømte ikke er mødt frem i overensstemmelse med indkaldelsen, samt at den dømte vil blive anholdt af politiet, hvis den pågældende ikke møder frem i overensstemmelse med indkaldelsen m.v., jf. herved iværksættelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 2.

3.1.2. Tilladelse til udgang

3.1.2.1. Udgang til indsatte, der afsoner fængselsstraf, har siden 1965 været et almindeligt led i straffuldbyrdelsen. Reglerne om udgang er indeholdt i straffuldbyrdelseslovens §§ 46-50. Ved udgang forstås et under straffuldbyrdelsen tilladt fravær fra institutionen i et bestemt tidsrum.

Efter straffuldbyrdelseslovens § 46, stk. 1, nr. 1-3, kan tilladelse til udgang meddeles, når udgangsformålet er rimeligt begrundet i uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige, behandlingsmæssige, familiemæssige eller andre personlige hensyn (nr. 1), der ikke er bestemte grunde til at anta-

ge, at den indsatte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, unddrage sig fortsat straf-fuldbyrdelse eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen (nr. 2), og hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udgangstilladelse (nr. 3). I lovens § 46, stk. 2, er opregnet de momenter, der skal tillægges særlig vægt ved den vurdering af misbrugsrisikoen, der efter § 46, stk. 1, nr. 2, skal foretages ved meddelelse af tilladelse til udgang.

3.1.2.2. Efter straffuldbyrdelseslovens § 50, 1. og 2. pkt., fastsætter justitsministeren regler om tilladelse til udgang, og det kan i forbindelse med sådanne regler bestemmes, at tilladelse til udgang først kan gives efter ophold i et bestemt tidsrum i institutionen og efter udståelse af en bestemt del af straffen. Efter 3. pkt. kan det endvidere bestemmes, at den indsatte efter udgangsmisbrug er afskåret fra i et bestemt tidsrum at forlange en afgørelse af spørgsmålet om tilladelse til udgang.

Regler om tilladelse til udgang m.v. er fastsat ved bekendtgørelse nr. 825 af 26. juli 2004 om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen).

I udgangsbekendtgørelsen sondres mellem fem forskellige udgangsformer: Udgang til besøg hos bestemte personer (weekendudgang), frigang, udstationering, udflugter samt udgang til særlige formål. Om tidspunktet for første udgang henvises til pkt. 3.1.2.3. nedenfor.

Tilladelse til udgang kan efter udgangsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, meddeles til besøg hos *bestemte nærstående personer* (ægtefælle, samlever, børn m.fl.), medmindre besøget ikke findes formålstjenligt.

Der kan gives tilladelse til regelmæssig udgang til besøg hos bestemte nærstående personer, jf. udgangsbekendtgørelsens § 38, stk. 1. Udgang kan gives én gang inden for hver 3-ugers periode. Udgangen gives fra fredag kl. 16 til søndag kl. 21. Udgang af tilsvarende varighed kan dog gives på andre dage, hvis særlige forhold taler herfor.

Indsatte, der ikke har fået tilladelse til regelmæssig udgang efter bekendtgørelsens § 38, kan i stedet få tilladelse til lejlighedsvis udgang, jf. udgangsbekendtgørelsens § 40, stk. 1. En sådan udgang er normalt af kortere varighed.

Udgang i form af *frigang* kan gives, når det findes formålstjenligt med henblik på beskæftigelse hos arbejdsgiver eller deltagelse i undervisning, navnlig i tilfælde, hvor der er behov for en arbejdsstræning eller undervisning, som mest hensigtsmæssigt gives uden for institutionen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 44, stk. 1. Efter bekendtgørelsens § 45, stk. 1, kan frigang til beskæftigelse normalt kun finde sted i den sidste del af opholdstiden, og frigang kan ikke gives for læn-

gere tid end 3 måneder, medmindre særlige omstændigheder, herunder straffens længde, gør længere frigang påkrævet og formålstjenlig.

Udgang i form af *udstationering* kan gives i de tilfælde, der er nævnt i udgangsbekendtgørelsens § 44, hvis udgang af praktiske grunde ikke kan gennemføres som frigang, eller det undtagelsesvis skønnes særlig formålstjenligt, at frigang gennemføres som udstationering, jf. udgangsbekendtgørelsens § 50, stk. 1.

Kortvarig udgang til *udflugter* eller til arrangementer, hvortil der er offentlig adgang, eller til deltagelse i klubvirksomhed kan lejlighedsvis gives indsatte, der i åben institution udstår fængselsstraf i 30 dage eller derover, jf. bekendtgørelsens § 55, stk. 1. Indsatte, der udstår fængselsstraf i under 30 dage, kan deltage i udgang efter § 55, stk. 1, hvis der er tale om arrangementer, der er led i det almindelige fællesskab i institutionen eller har tilknytning til fælles aktiviteter i institutionen, f.eks. deltagelse i sportskampe eller studieture i tilslutning til undervisning og studiekredsarbejde i institutionen, jf. § 55, stk. 2. For indsatte i lukket institution med tilladelse til uledsaget udgang kan der lejlighedsvis gives kortvarig udgang med henblik på at overvære gudstjenester, koncerter m.v. uden for institutionens område, jf. bekendtgørelsens § 56.

Herudover kan der gives udgang til *særlige formål*, jf. udgangsbekendtgørelsens § 31. Efter denne bestemmelse kan indsatte få udgang med henblik på besøg hos en nærstående, som er alvorligt syg (§ 31, stk. 1, nr. 1), tilstedeværelse ved en nærståendes begravelse (§ 31, stk. 1, nr. 2), møde i retten eller hos anden offentlig myndighed i tilfælde, hvor vedkommende myndighed finder det påkrævet (§ 31, stk. 1, nr. 3), og lægeundersøgelse eller -behandling eller anden behandling, der ikke hensigtsmæssigt kan finde sted i institutionen (§ 31, stk. 1, nr. 4). Indsatte, der udstår fængselsstraf i 30 dage eller derover, kan også få udgang med henblik på bl.a. besøg hos nærstående personer ved vigtige begivenheder, ægteskabsindgåelse, besøg hos tilsynsmyndigheden for at planlægge forløbet af tilsynsperioden m.v., jf. udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2.

Udgang til særlige formål kan, hvis særlige omstændigheder taler derfor, gives, uanset om der i forbindelse med tilbagekaldelse af en tilladelse til udgang er truffet afgørelse om udgangskarantæne, jf. udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 3. Udgangen kan ikke gives for længere tid, end formålet tilsiger, og må normalt ikke overstige 3 dage ud over rejsetiden, jf. § 32.

3.1.2.3. For så vidt angår tidspunktet for første udgang til besøg hos bestemte nærstående personer, frigang og udstationering skelnes der i udgangsbekendtgørelsen mellem indsatte, der udstår straf i henholdsvis åben og lukket institution.

Fælles for udgang til besøg hos bestemte personer, frigang og udstationering er, at indsatte i åbne institutioner kan meddeles tilladelse til udgang efter 30 dages ophold i institutionen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 36, stk. 1, 1. pkt.,. For indsatte, der udstår fængsel i 2 år og 6 måneder eller derover, og som ikke har været på fri fod mellem domfældelsen og indsættelsen i institutionen, kan udgang dog først meddeles, når en sjettedel af straffen er udstået, jf. § 36, stk. 1, sidste pkt.

Indsatte i lukkede institutioner kan få tilladelse til udgang, når en fjerdedel af straffen er udstået, jf. udgangsbekendtgørelsens § 37, stk. 1, 1. pkt. Indsatte, som i lukkede institutioner udstår fængselsstraf på 5 år eller derover, kan dog ikke få tilladelse til uledsaget udgang før en tredjedel af straffetiden er udstået. Uanset straffens længde, er det desuden en betingelse for en tilladelse til udgang, at der er forløbet 10 uger fra indsættelsen, og at den pågældende har opholdt sig 7 uger i institutionen, jf. § 37, stk. 1, 3. pkt.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 37, stk. 3, 1. pkt., kan indsatte, der er egnet til anbringelse i åbent fængsel, men som er anbragt i arresthus (Københavns Fængsler) efter straffuldbyrdelseslovens § 21, stk. 2 (dvs. korttidsdømte anbragt i arresthus af hensyn til den samlede udnyttelse af pladserne i kriminalforsorgens institutioner), få udgang, når de tidsmæssige betingelser i bekendtgørelsens § 36 er opfyldt, jf. ovenfor. I alle andre spørgsmål behandles indsatte anbragt i arresthus efter reglerne om udgang fra lukkede institutioner, jf. bekendtgørelsens § 37, stk. 3, sidste pkt.

3.1.3. Reaktioner ved udgangsmisbrug

En tilladelse til udgang kan tilbagekaldes, eller vilkårene for tilladelsen kan ændres, hvis den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 48 fastsatte vilkår for tilladelsen, eller nye oplysninger om den dømtes forhold giver bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge den meddelte udgangstilladelse, jf. straffuldbyrdelseslovens § 49, nr. 1 og 2.

Tilbagekaldes en tilladelse på grund af udgangsmisbrug i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 49, nr. 1, kan det bestemmes, at den dømte i et tidsrum af indtil 6 måneder skal være afskåret fra at forlange en afgørelse af spørgsmålet om tilladelse til udgang (udgangskarantæne), jf. udgangsbekendtgørelsens § 22, stk. 1. Hvis den skete tilbagekaldelse er begrundet i, at den indsatte under udgangen har begået farlig kriminalitet, kan tidsfristen fastsættes til (højst) 1 år, jf. § 22, stk. 2. Ved karantæneperiodens udløb kan den indsatte opnå tilladelse til udgang, hvis den på-

gældende opfylder de almindelige betingelser herfor, jf. reglerne i straffuldbyrdelseslovens kapitel 9 og udgangsbekendtgørelsen.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 23, stk. 1, nr. 1, kan en indsat ved udeblivelse fra udgang og undvigelse fra ledsaget udgang eller forsøg herpå ikendes disciplinærstraf. En indsat kan endvidere ikendes disciplinærstraf ved overtrædelse af de betingelser, som er nævnt i straffuldbyrdelseslovens § 48, stk. 1 (dvs. under udgangen har begået strafbart forhold eller i øvrigt misbrugt udgangstilladelsen), og udgangsbekendtgørelsens § 11 (dvs. har overtrådt de almindelige vilkår, som gælder for udgangstilladelser), eller ved overtrædelse af vilkår fastsat i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 48, stk. 2 (dvs. har overtrådt andre vilkår, som er fundet formålstjenlige for at undgå udgangsmisbrug) eller bekendtgørelsens § 12 (f.eks. har opholdt sig andetsteds end på udgangsadressen eller opsøgt bestemte steder eller personer, som den pågældende har forbud mod at opsøge m.v.).

Som disciplinærstraf kan anvendes advarsel, bøde og strafcelle, jf. straffuldbyrdelseslovens § 68, stk. 1.

3.2. Justitsministeriets overvejelser

Andelen af fængselsdømte, der udebliver efter at være tilsagt til afsoning, udgjorde i perioden 1999-2003 i gennemsnit mere end 25 procent af det samlede antal tilsagte fængselsdømte.

I juni 2004 blev der iværksat en række administrative tiltag med henblik på at opnå en reduktion i andelen af fængselsdømte, der udebliver. Det blev bl.a. i den blanket, som anvendes ved tilsigelse af dømte til afsoning, særlig fremhævet, at udeblivelse fra at møde rettidigt op til afsoning vil medføre anholdelse, og at afsoningsinstitutionen kan ændres fra åben til lukket institution, hvis den dømte udebliver eller møder for sent. Det blev i blanketten endvidere fremhævet, at det ved en eventuel senere anmodning om udgangstilladelse vil blive tillagt betydning ved vurderingen af misbrugsrisikoen, hvis den dømte ikke er mødt i overensstemmelse med indkaldelsen, samt at det ved en eventuel senere afgørelse om prøveløsladelse efter straffelovens § 40 a (tidlig prøveløsladelse) vil blive tillagt betydning, hvis den dømte ikke er mødt i overensstemmelse med indkaldelsen.

I 2005 er der sket et fald i antallet af fængselsdømte, som udebliver efter tilsigelse til afsoning. I 2005 (i perioden fra januar til maj 2005) er der således sket et fald i andelen af udeblevne i forhold til samme periode sidste år fra 24,2 procent af de tilsagte til 20,9 procent.

Trods dette fald er antallet af udeblivelser efter Justitsministeriets opfattelse stadig for højt. Kriminalforsorgen må løbende kalkulere med en vis udeblivelsesprocent i forbindelse med tilsigelse

af dømte til afsoning med henblik på, at fængselskapaciteten kan udnyttes bedst muligt. Det høje antal udeblivelser medfører imidlertid, at Kriminalforsorgens planlægning med henblik på den bedst mulige udnyttelse af fængselskapaciteten er forbundet med betydelige vanskeligheder.

Retshåndhævelsessensyn og hensynet til Kriminalforsorgens mulighed for planlægning taler efter Justitsministeriets opfattelse for, at der træffes foranstaltninger med henblik på at opnå en yderligere reduktion i andelen af fængselsdømte, der udebliver efter tilsigelse til afsoning.

Med henblik herpå foreslås indført en regel, hvorefter udeblivelse efter tilsigelse til afsoning medfører fratagelse af mulighed for tilladelse til udgang i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen. Dette gælder, uanset om det må antages, at der foreligger en risiko for misbrug af en tilladelse til udgang.

Justitsministeriet har overvejet, om en sådan regel kan fastsættes administrativt efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 50, 1. og 2. pkt., hvorefter justitsministeren fastsætter regler om tilladelse til udgang og i den forbindelse kan bestemme, at tilladelse til udgang først kan gives efter ophold i et bestemt tidsrum i institutionen og efter udståelse af en bestemt del af straffen.

Det vil næppe være i strid med ordlyden af straffuldbyrdelseslovens § 50, 1. og 2. pkt., at justitsministeren administrativt fastsætter en regel om, at udeblivelse fra afsoning medfører, at den pågældende ikke kan få udgangstilladelse i en vis periode. Den gældende bestemmelse bygger imidlertid på en forudsætning om, at afgørelser om udgangstilladelse navnlig skal træffes på grundlag af en vurdering af misbrugsrisikoen. På denne baggrund har Justitsministeriet fundet det rigtigst, at der i loven indsættes en særskilt hjemmel til, at justitsministeren kan fastsætte bestemmelse om, at udeblivelse efter tilsigelse til afsoning uden hensyn til misbrugsrisikoen medfører fratagelse af mulighed for tilladelse til udgang i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen.

I overensstemmelse hermed foreslås i straffuldbyrdelseslovens § 50, 2. pkt., indført en hjemmel til, at justitsministeren kan fastsætte, at udeblivelse efter tilsigelse til afsoning medfører fratagelse af mulighed for tilladelse til udgang i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen, jf. lovforslagets § 1, nr. 1.

Justitsministeriet agter i medfør af den foreslåede bestemmelse at fastsætte i udgangsbekendtgørelsen, at indsatte i kriminalforsorgens institutioner, der uden lovlig grund er udeblevet efter tilsigelse til afsoning, i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen ikke kan meddeles tilladelse til regelmæssig eller lejlighedsvis udgang til besøg hos bestemte nærstående personer, og at de pågældende i samme tidsrum ikke kan meddeles tilladelse til frigang, udstationering eller kortvarig udgang til udflugter eller til arrangementer m.v. Der vil alene blive mulighed for udgang til sær-

lige formål, hvis særlige omstændigheder taler derfor. En sådan ordning vil svare til, hvad der gælder for indsatte, over for hvem der er truffet afgørelse om udgangskarantæne i forbindelse med en tilbagekaldelse af en udgangstilladelse efter udgangsmisbrug, jf. herved udgangsbe- kendtgørelsens § 31, stk. 3.

Hvis en domfældt ikke møder på det tidspunkt, hvortil den pågældende er tilsagt til afsoning, og dette skyldes omstændigheder, som må lægges den pågældende til last, skal den pågældende anses for at være udeblevet uden lovlig grund. Kan den domfældte derimod godtgøre, at undla- delsen af at møde til afsoning i overensstemmelse med tilsigelsen skyldes omstændigheder, som ikke kan lægges den pågældende til last – f.eks. i et tilfælde, hvor den domfældte er mødt for sent som følge af en togforsinkelse el.lign. – er den pågældende ikke udeblevet uden lovlig grund. Hvis modtagerinstitutionen skønner, at den overskridelse, der foreligger fra den dømtes side, må anses for ubetydelig, kan det ligeledes lægges til grund, at den dømte ikke er udeblevet uden lovlig grund.

Indsatte i kriminalforsorgens åbne institutioner kan efter de gældende regler få tilladelse til ud- gang efter 30 dages ophold i institutionen, mens indsatte i de lukkede institutioner kan få tilladel- se til udgang efter 10 ugers ophold i institutionen, jf. udgangsbekendtgørelsens §§ 36 og 37. Ind- satte i lukkede institutioner er imidlertid normalt ikke på fri fod mellem domfældelsen og indsæt- telsen, og den foreslåede ordning vil derfor navnlig få praktisk betydning for indsatte i åbne institutioner.

I den indkaldelse, som sendes til den dømte i forbindelse med tilsigelsen af den pågældende til afsoning, vil det blive særligt fremhævet, at den dømte fratages muligheden for sædvanlig ud- gang i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen, hvis den dømte møder frem for sent.

4. Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser

[...]

5. Hørte myndigheder m.v.

Lovforslaget har forud for fremsættelsen været sendt i høring hos følgende myndigheder og or- ganisationer m.v.:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, præsidenterne for Københavns Byret og for retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitechefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark,

Dansk Fængselsforbund, Kriminalforsorgsforeningen, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Dansk Socialrådgiverforening, Socialministeriet, Advokatrådet, Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen af beskikede advokater, Dansk Retspolitisk Forening, Kriminalpolitisk Forening (KRIM) og samtlige tjenestesteder under kriminalforsorgen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I lovforslagets bilag 1 er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de nugældende bestemmelser.

Til § 1

Til nr. 1 (§ 50, 2. pkt.)

I bestemmelsen fastslås det, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at tilladelse til udgang ikke kan gives i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen, hvis den indsatte er udeblevet efter tilsigelse til afsoning.

Som udeblivelse anses også for sent fremmøde uden lovlig grund.

Der henvises til de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.

Til nr. 2 (§ 78 a, stk. 1 og 2)

Efter den foreslåede bestemmelse i § 78 a, stk. 1, nr. 1, kan justitsministeren eller den, der bemyndiges dertil, efter ansøgning fra personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder, og som på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år, meddele tilladelse til, at straffen udstås på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter reglerne i § 78 b-78 f.

Tilladelse til strafudståelse på bopælen efter denne bestemmelse vil udelukkende kunne meddeles personer, der er idømt ubetinget fængselsstraf. Det er ikke et krav, at den fængselsstraf, som den dømtes ansøgning vedrører, er idømt ved samme dom, når blot den samlede fængselsstraf, som den pågældende er blevet idømt, ikke overstiger 3 måneder. Også en person, der idømmes en såkaldt kombinationsdom, vil kunne meddeles tilladelse til at udstå den ubetingede del af straffen på bopælen med elektronisk fodlænke m.v., når denne del af den samlede straf ikke overstiger 3 måneders fængsel.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 78 a, stk. 1, nr. 2, kan tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter reglerne i §§ 78 b-78 f endvidere meddeles personer, der er idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder for overtrædelse af færdselsloven. Bestemmelsen svarer til den nuværende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 78 a, stk. 1.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 78 a, stk. 2, kan en tilladelse til strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol endvidere meddeles personer, der før, samtidig med eller efter en dom for overtrædelse af færdselsloven tillige er idømt straf for overtrædelse af anden lovgivning, hvis den eller de skete overtrædelser af anden lovgivning ikke har været af væsentlig betydning for den samlede fængselsstrafs længde, og længden af den samlede fængselsstraf ikke overstiger 3 måneder.

Om anvendelsesområdet for denne bestemmelse henvises til pkt. 2.2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Kompetencen til at træffe afgørelse efter stk. 1 og 2 vil blive henlagt til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Til § 2

Efter *stk. 1* træder lovens § 1, nr. 1 (dvs. bestemmelsen om, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at udeblivelse efter tilsigelse til afsoning medfører fratagelse af mulighed for tilladelse til udgang i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen), i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Efter *stk. 2* træder lovens § 1, nr. 2 (dvs. reglerne om udvidelsen af anvendelsesområdet for ordningen vedrørende fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol), i kraft den ... 2006 og finder anvendelse på personer, der idømmes fængselsstraf efter den ... 2006.

Til § 3

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale gyldighedsområde. Bestemmelsen indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Ændringerne af lov om fuldbyrdelse af straf mv. kan dog sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger. Da lov om fuldbyrdelse

af straf mv. ikke gælder for Grønland, indeholder loven ikke en tilsvarende hjemmel til at sætte loven i kraft for Grønland.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 207 af 18. marts 2005, som
ændret ved lov nr. 367 af 24. maj 2005 og § 14
i lov nr. 430 af 6. juni 2005, foretages følgende
ændringer:

§ 50. Justitsministeren fastsætter regler om
tilladelse til udgang. Det kan i forbindelse med
sådanne regler bestemmes, at tilladelse til ud-
gang først kan gives efter ophold i et bestemt
tidsrum i institutionen og efter udståelse af en
bestemt del af straffen. Det kan endvidere be-
stemmes, at den indsatte efter udgangsmisbrug
er afskåret fra i et bestemt tidsrum at forlange
en afgørelse af spørgsmålet om tilladelse til
udgang.

1. § 50, 2. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

”Det kan i forbindelse med sådanne regler
bestemmes, at tilladelse til udgang først kan
gives efter ophold i et bestemt tidsrum i institu-
tionen og efter udståelse af en bestemt del af
straffen samt at tilladelse til udgang ikke kan
gives i et tidsrum af 3 måneder fra indsættelsen,
hvis den indsatte er udeblevet efter tilsigelse til
afsoning.”

2. § 78 a, stk. 1, ophæves, og i stedet indsættes:

§ 78 a. Justitsministeren eller den, der bemyn-
diges dertil, kan efter ansøgning fra personer,
der idømmes fængselsstraf i indtil 3 måneder

”§ 78 a. Justitsministeren eller den, der be-
myndiges dertil, kan efter ansøgning fra perso-

for overtrædelse af færdselsloven, meddele tilladelse til, at straffen udstås på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter bestemmelserne i dette kapitel.

ner, der er idømt fængselsstraf i indtil 3 måneder, meddele tilladelse til, at straffen udstås på bopælen under intensiv overvågning og kontrol efter reglerne i lovens §§ 78 b-78 f, såfremt

- 1) den pågældende person på gerningstidspunktet ikke var fyldt 25 år, eller
- 2) straffen er idømt for overtrædelse af færdselsloven.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 kan desuden meddeles personer, der før, samtidig med eller efter en dom for overtrædelse af færdselsloven tillige er idømt straf for overtrædelse af anden lovgivning, hvis den eller de skete overtrædelser af anden lovgivning ikke har været af væsentlig betydning for den samlede fængselsstrafs længde, og længden af den samlede fængselsstraf ikke overstiger 3 måneder.”

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter regler om den administrative behandling af ansøgninger om strafudståelse på bopælen under intensiv overvågning og kontrol. Justitsministeren kan i forbindelse hermed bestemme, at der kun tillægges ansøgninger indgivet inden udløbet af bestemte frister opsættende virkning, således at straffuldbyrdelsen udsættes.

§ 2

Stk. 1. Lovens § 1, nr. 1, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Lovens § 1, nr. 2, træder i kraft den ... 2006 og finder anvendelse på personer, der idømmes fængselsstraf efter den ... 2006.

§ 3

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og

Grønland.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.